

Sztuczna Inteligencja

3.1 Metody szukania na ślepo

Włodzisław Duch
Katedra Informatyki Stosowanej UMK
Google: Włodzisław Duch

Szukanie - metoda uniwersalna

Zakładamy, że problem jest zdefiniowany, tzn. jest:

1. Baza danych: fakty, stany, możliwości, opis sytuacji.
2. Możliwe operacje: zmieniają stan bazy danych.

Potrzebna jest strategia kontrolna poszukiwania rozwiązania.

Proces przeszukiwania wygodnie jest przedstawiać za pomocą drzew i grafów.

Droga na grafie od sytuacji startowej do rozwiązania

$\Leftrightarrow$ znalezieniu sekwencji operacji prowadzących do rozwiązania

$\Leftrightarrow$ rozumowaniu.

Ograniczenie: tylko problemy dyskretne, kombinatoryczne.

Ograniczone zastosowanie w przypadku percepcji sygnałów ciągłych, ale czasami możliwa jest dyskretyzacja.

Procedury szukania

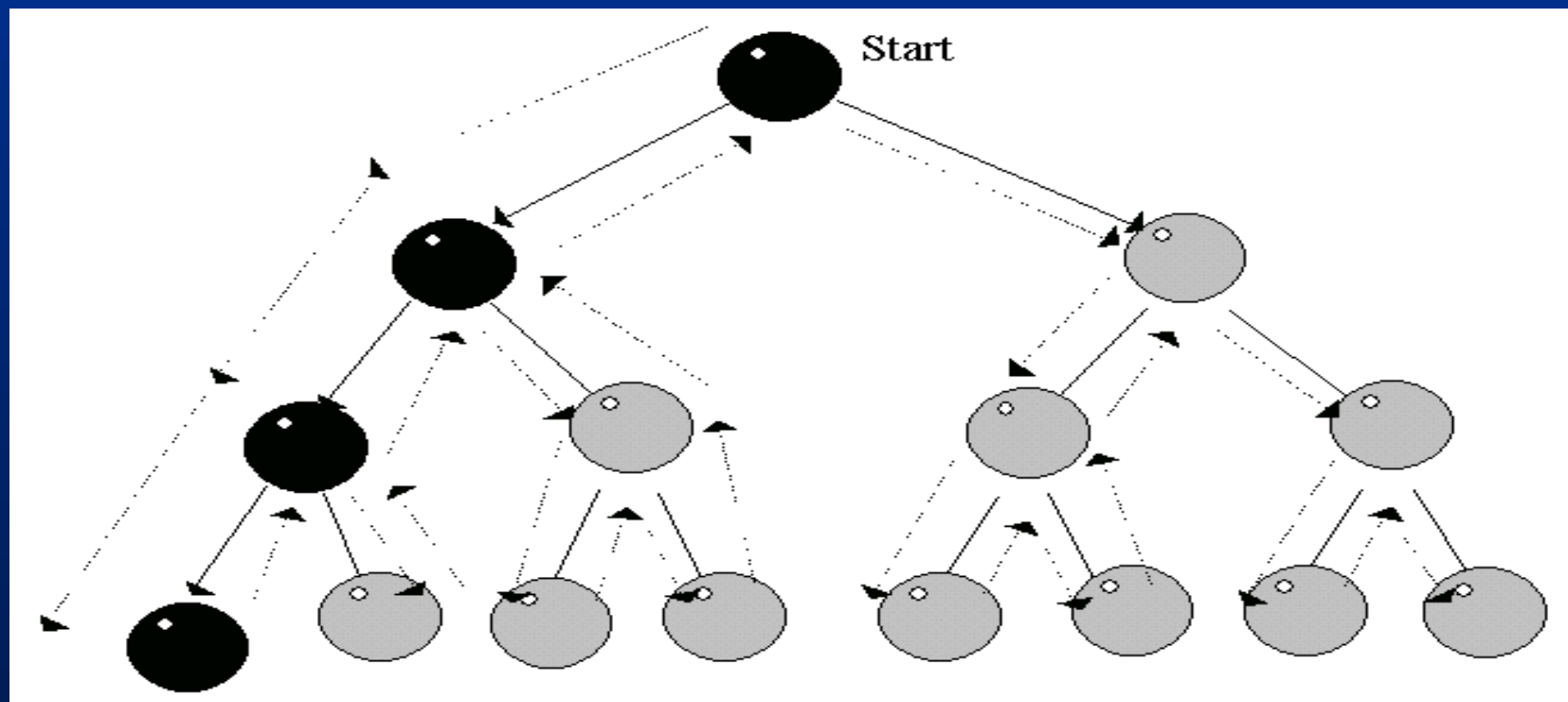
- Szukanie na ślepo - nie mamy żadnej informacji.
- Szukanie heurystyczne - potrafimy ocenić postępy.

Na ślepo:

- Monte Carlo, czyli procedura Brytyjskiego Muzeum.
Dla większych problemów jeśli istnieje wiele rozwiązań może coś znaleźć ... i ślepej kurze ...
- Szukanie w głąb.
- Szukanie w szerz, sprawdzając wszystkie możliwości.

Ilustracje: Program **PathFinding**, PathDemo

W głębi, DFS

Szkic algorytmu Depth First Search (DFS)

0. uporządkuj operatory $\{ O_1 O_2 \dots O_{N-1} O_N \}$
lista początkowa $\mathcal{L}(1) = S_w$ (stan wyjściowy); $k=1, j(k)=1$
2. Generuj stan $\mathcal{L}(k+1) = O_j \mathcal{L}(k); j(k)=j(k)+1$
3. if $(\mathcal{L}(k+1) = S_f)$ zakończ;
4. elseif $(\mathcal{L}(k+1) = \mathcal{L}(m), m=1..k)$ (check for loops) $k=k-1$;
5. if $(j(k) > N)$ $k-1; j=0$
if $(k=0)$ brak rozwiązania; else przejdź do 2
5. else $k=k+1$; przejdź do 2

Złożoność: b - średnia liczba możliwych rozgałęzień,

d - średnia głębokość rozwiązań

czas $\sim b^d$ pamięć $\sim bd$, uwzględniając unikanie pętli pamięć $\sim bd^2$

Co-Pilot napisze nam taki algorytm w Python.

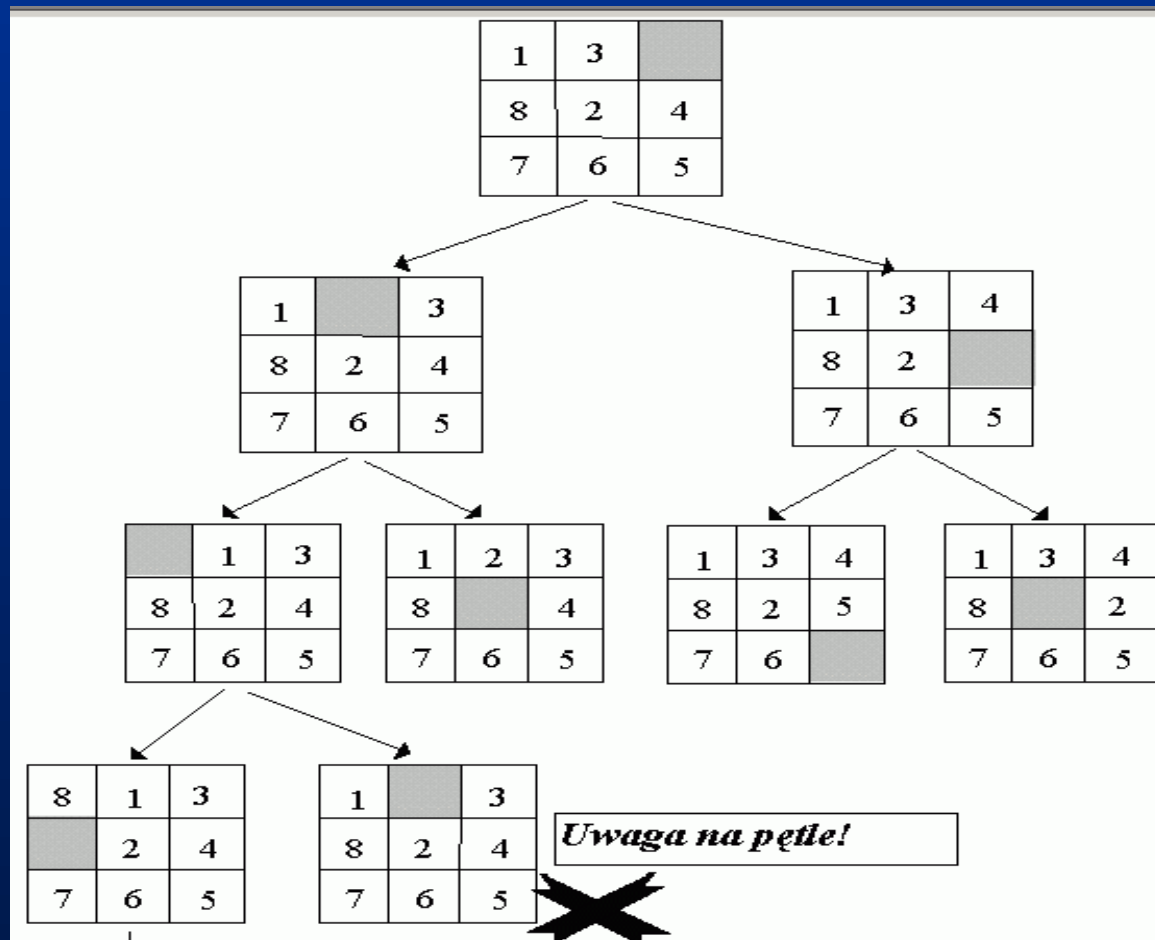
Wersja rekurencyjna w Pythonie

```
def dfs_recursive(graph, vertex, visited=None):  
  
    if visited is None:  
        visited = set() # Zbiór przechowujący odwiedzone wierzchołki  
        visited.add(vertex) #  
        Oznaczamy bieżący wierzchołek jako odwiedzony  
        print(vertex, end=' ') #  
        Wypisujemy wierzchołek (można zmienić akcję)  
  
    # Rekurencyjnie odwiedzamy wszystkich nieodwiedzonych sąsiadów  
  
    for neighbor in graph[vertex]:  
        if neighbor not in visited:  
            dfs_recursive(graph, neighbor, visited)
```

Wersja iteracyjna w Pythonie

```
def dfs_iterative(graph, start):  
    visited = set() # Zbiór odwiedzonych wierzchołków  
    stack = [start] # Stos do przechowywania wierzchołków do odwiedzenia  
    while stack:  
        vertex = stack.pop() # Pobieramy wierzchołek ze stosu  
        if vertex not in visited:  
            visited.add(vertex) # Oznaczamy jako odwiedzony  
            print(vertex, end=' ') # Wypisujemy wierzchołek  
        # Dodajemy sąsiadów na stos w odwrotnej kolejności (LIFO)  
        for neighbor in reversed(graph[vertex]):  
            if neighbor not in visited:  
                stack.append(neighbor)
```

Przykład algorytmu DFS dla przesuwaniki

Własności i modyfikacja DFS

Zalety: wystarczy niewielka pamięć $O(d)$

dla problemów, które mają wiele rozwiązań może być szybkie.

Wady: nieskończona głębokość, możliwe pętle w grafie,
nie gwarantuje prostoty znalezionego rozwiązania.

Modyfikacja metody DFS:

ograniczaj głębokość szukania do poziomu d .

Złożoność: czas b^d , pamięć bd .

Wada: jeśli d za małe nie znajdzie rozwiązania.

DFS z ograniczeniem głębokości

Zalety: wystarczy niewielka pamięć $O(d)$
dla problemów, które mają wiele rozwiązań może być szybkie

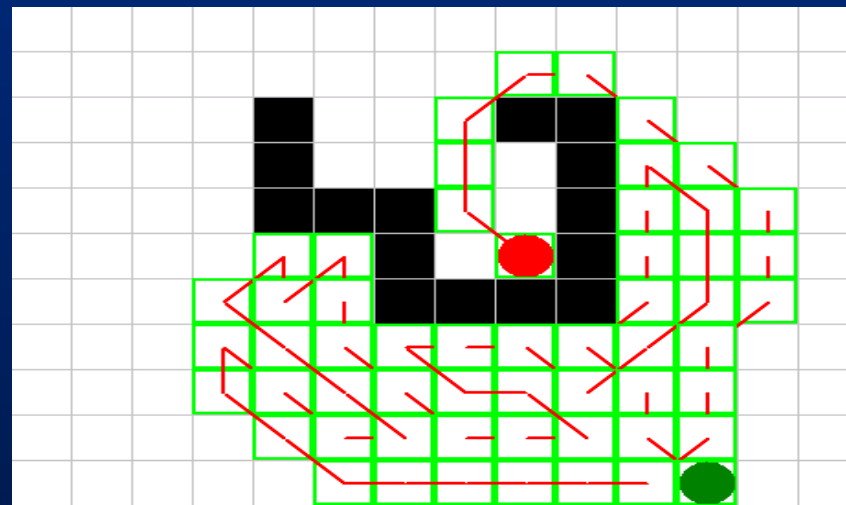
Wady: nieskończona głębokość, możliwe pętle w grafie, nie gwarantuje prostoty znalezionej rozwiązania.

Modyfikacja metody DF:

ograniczaj głębokość szukania do poziomu d .

Złożoność: czas $\mathcal{O}(n^2)$, pamięć $\mathcal{O}(n)$.

Wada: jeśli d za małe nie znajdzie rozwiązania.

IDDF, iteracyjne pogłębianie.

- IDDF lub IDS, iteracyjnie pogłębiane szukanie w głąb.
- Próbuj szukać w głąb stopniowo zwiększając głębokość szukania - tani sposób na realizację szukania w głąb.

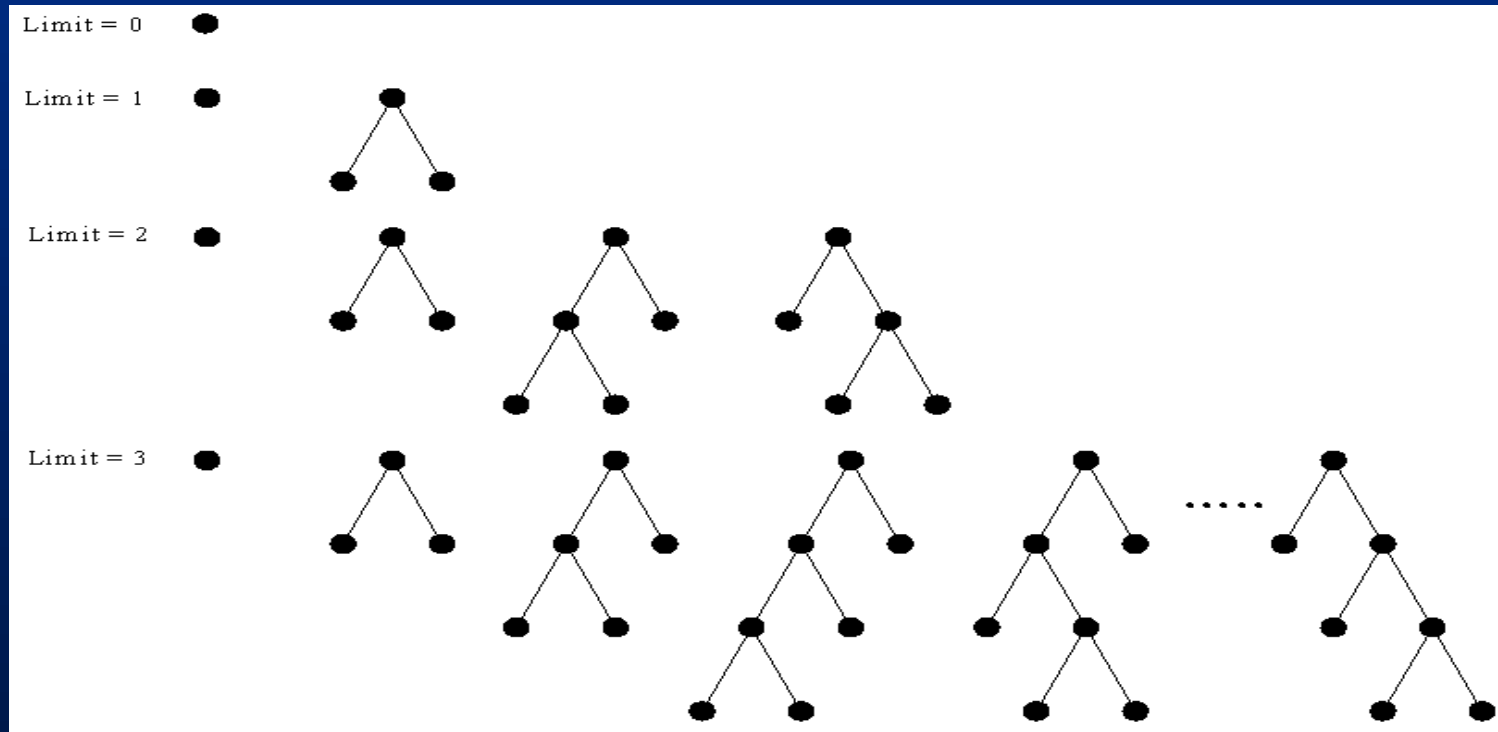
Zalety:

1. Zupełność – zawsze znajduje rozwiązanie.
2. Rozwiązanie jest optymalne (jeśli zwiększamy głębokość o 1)
3. Zużywa tylko bd . elementów pamięci (szukanie w głąb).

Wady: niewielkie zwiększenie kosztów na powtarzanie – ale ostatnie szukanie jest bardziej kosztowne niż wszystkie poprzednie, więc złożoność $\sim O(b^d)$.

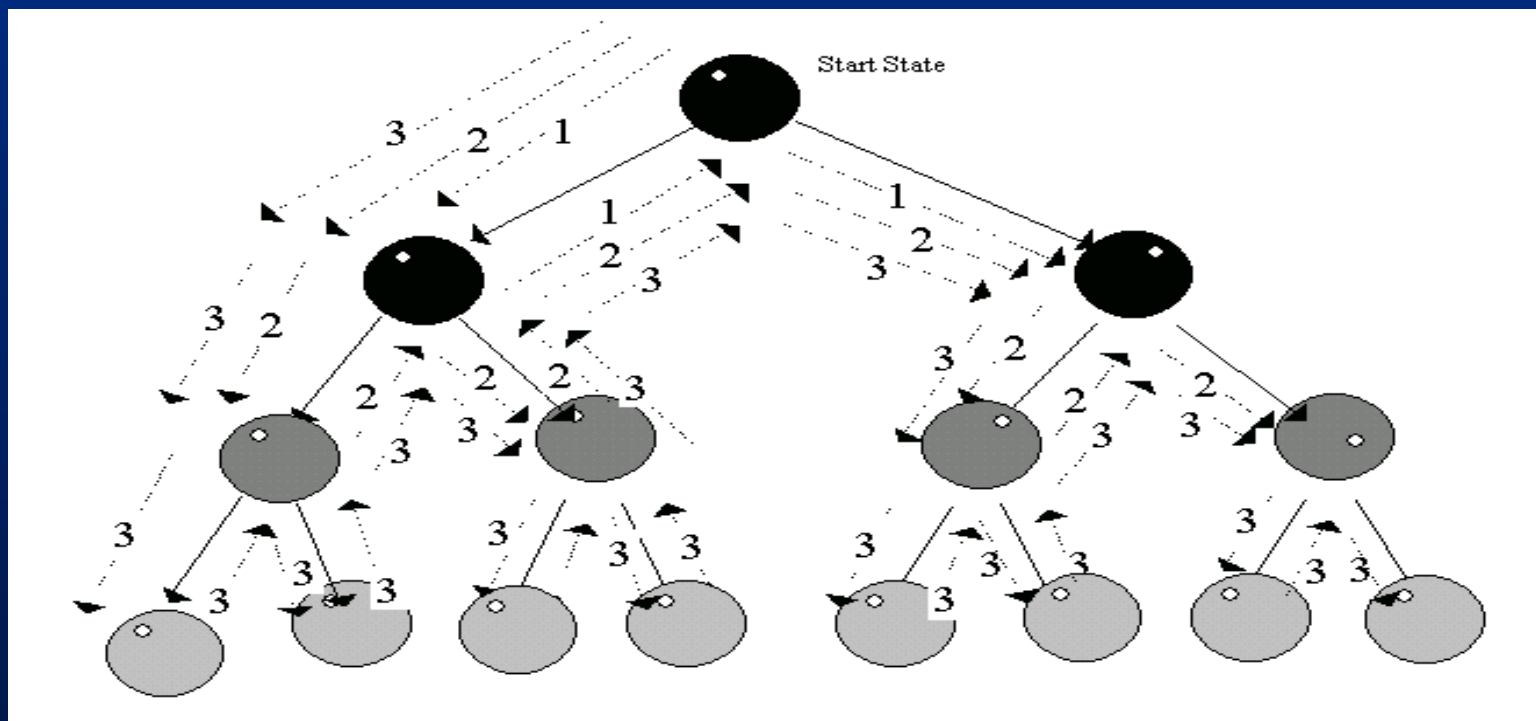
Ilustracja IDDF

- IDDF lub IDS, iteracyjnie pogłębiane szukanie w głąb.
- Próbuj szukać w głąb stopniowo zwiększając głębokość szukania - tani sposób na realizację szukania w głąb.

IDDF, iteracyjne pogłębianie.

- IDDF lub IDS, iteracyjnie pogłębiane szukanie w głąb.
- Próbuj szukać w głąb stopniowo zwiększając głębokość szukania; prosty sposób na realizację szukania w głąb.

Wszere, BFS

1. lista początkowa $\mathcal{L}(1) = S_w$ (stan wyjściowy)
2. wygeneruj stany $S_{k_j} = O_{k_j} \mathcal{L}(j)$ dla wszystkich j
3. if $S_{k_j} = S_f$ zakończ;
4. else skopiuj $S_{k_j} \rightarrow \mathcal{L}()$ i przejdź do 2

Zalety: znajduje najkrótszą listę operatorów jeśli szuka do końca.

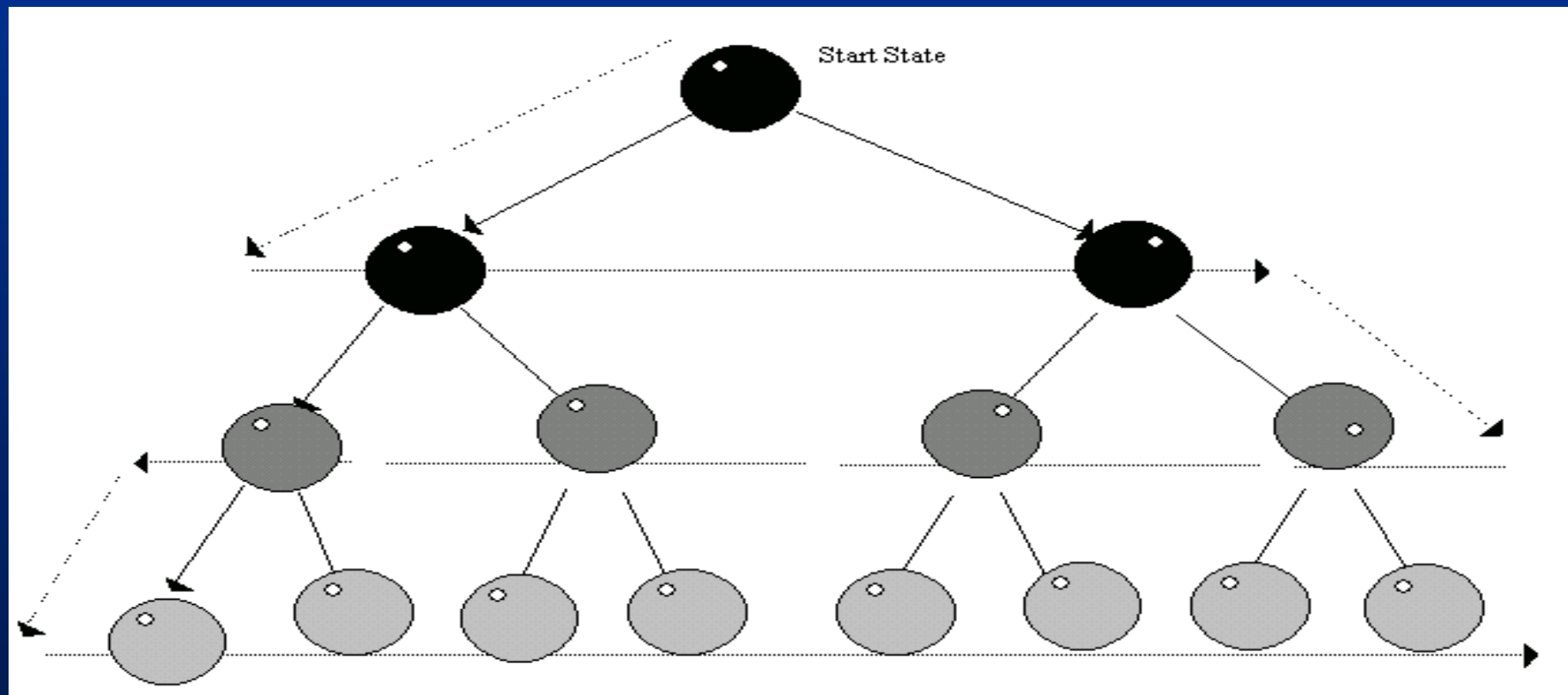
Wady: duża złożoność, przy liczbie operatorów b i kroków d

czas $\sim O(b^d)$,
pamięć $\sim O(b^d)$

Nawet dla 8-ki trzeba pamiętać aż $(7/3)^{20} \approx 23$ mln stanów.

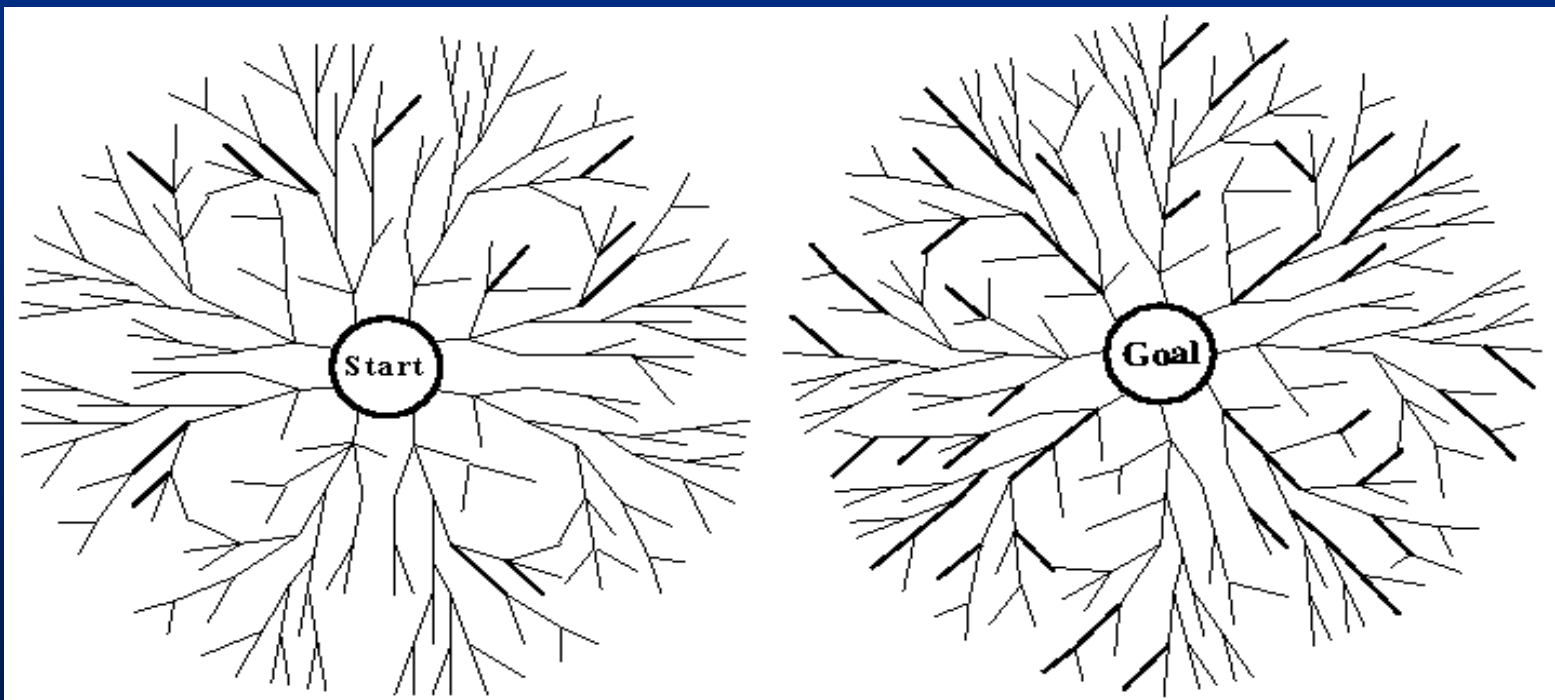
Co-pilot napisze nam ten algorytm w Python.

Drzewo BFS

BDS, szukanie dwukierunkowe.

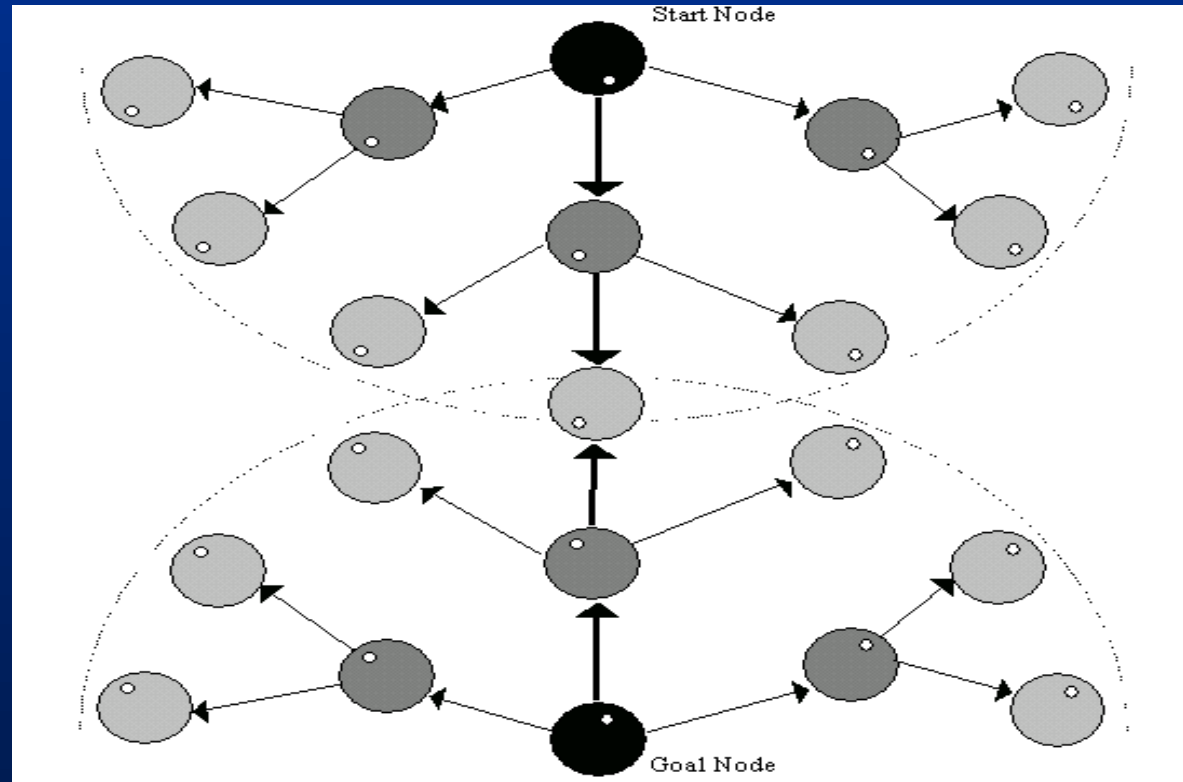
Szukaj wszecz startując od stanu wyjściowego i od stanu końcowego.
Złożoność: czas $\sim O(b^{d/2})$, pamięć $\sim O(b^{d/2})$

BDS, szukanie dwukierunkowe.

Szukaj wszerek startując
od stanu wyjściowego
i od stanu końcowego.

Złożoność:
czas $\sim O(b^{d/2})$,
pamięć $\sim O(b^{d/2})$

PathDemo

W programie używane są funkcje:

- Random Bounce. Po dojściu do przeszkody wykonaj jeden krok w przypadkowym kierunku i kontynuuj swój algorytm.
- Simple Trace. Obejdź przeszkodę aż będziesz mógł kontynuować w tym samym kierunku.
- Robust Trace. Oblicz kierunek pomiędzy blokującym klockiem a klockiem końcowym i obchodź przeszkodę aż dojdiesz do kwadratu leżącego w tym kierunku.
- <http://aispace.org/search/> przeszukiwanie grafów w Java
- [PathFind](#) alternatywa wersja na Github

Algorytm Dijkstry

Pierwotnie algorytm najkrótszej drogi w grafie,
buduje drzewo najkrótszych dróg metodą zachłanną.

Znajduje drogi o minimalnej długości z
wierzchołka v do wszystkich pozostałych,
tworzy drzewo rozpinające zawierające
najkrótsze drogi
z wierzchołka v .

Dla n wierzchołków złożoność czasowa
jest rzędu $O(n^2)$.

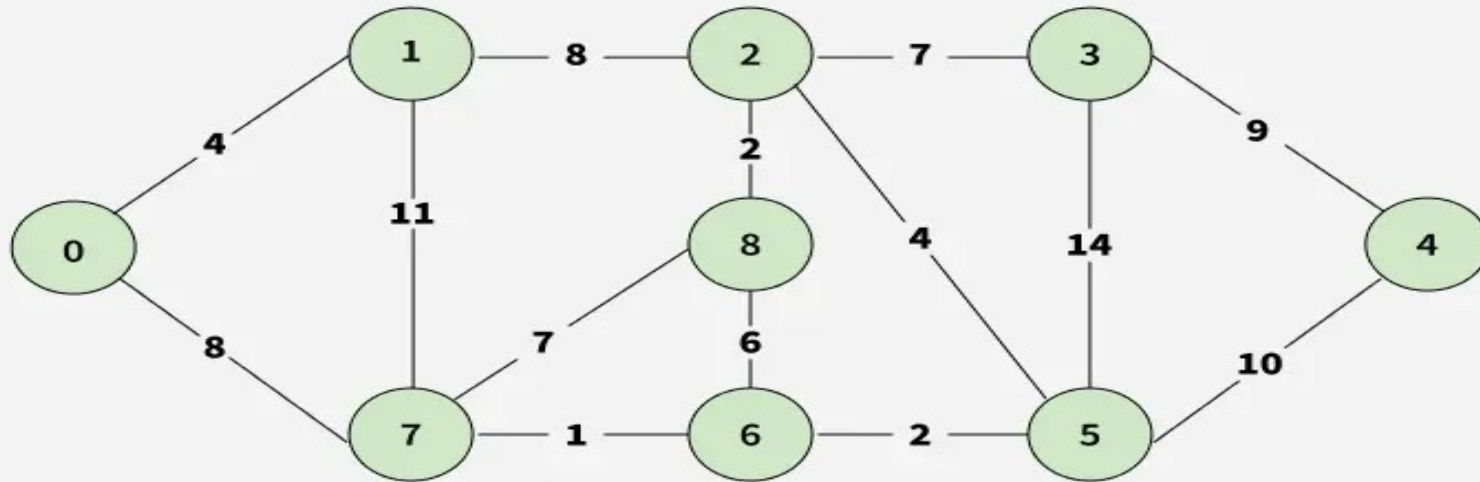
Przykład na [geeksforgeeks](https://www.geeksforgeeks.org/dijkstras-shortest-path-algorithm/)

The diagram shows a graph structure. A large gray oval labeled S contains a subgraph with several teal circular nodes and black edges. One node in this subgraph is labeled s . Two nodes on the boundary of S are labeled z_{a-1} and y . Outside the oval, there are two more teal nodes labeled z_a and z . Green lines connect z_{a-1} to z_a and y to z . Dotted lines connect z_a to another node and z to another node, suggesting further connections in the graph.

Animacja algorytmu

Ilustracja algorytmu Dijkstry

- Implementacja w kilku językach i animacja na [stronie Geekforgeeks](https://www.geeksforgeeks.org/dijkstras-shortest-path-algorithm-java/)

— find Shortest Paths from Source to all Vertices using Dijkstra's Algorithm —

Algorytm Dijkstry, pseudokod

Oznaczenia: U=otwarte, Z=węzły, B=bieżący węzeł.

Drzewo $S = \{\text{Start}\}$, $D(y)=D(y,S)$, koszt od S; $d(y)=d(y,B)$ koszt od B

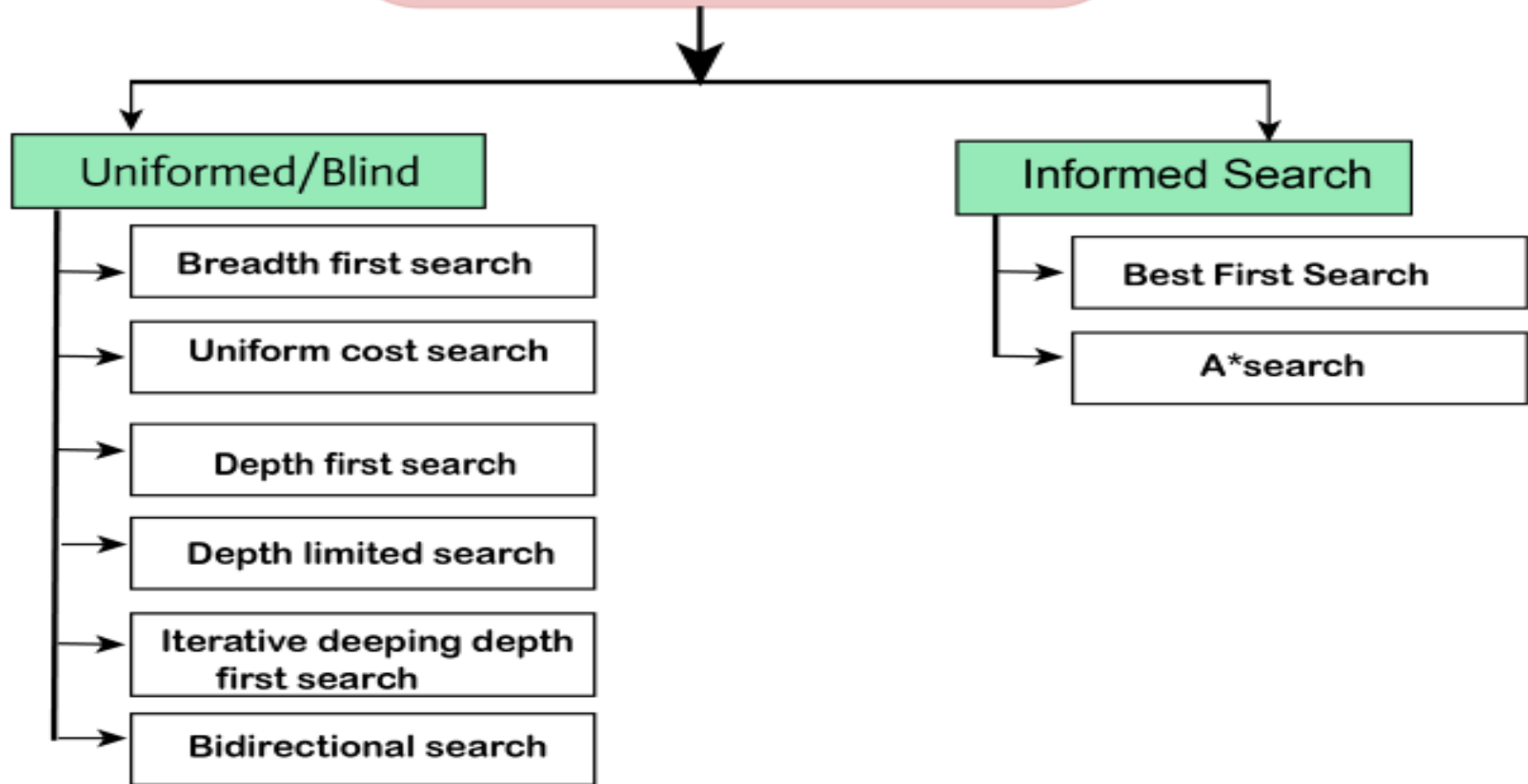
1. Budujemy drzewo S, bieżący węzeł $D(B=S)=0$, pozostałe $D(y \in U)=\infty$
2. Utwórz wszystkie możliwe węzły $y \in U$ połączone z bieżącym węzłem B.
3. Oblicz $d(y)+d(B)$, wybierz $D(y) = \min(D(y), d(y)+d(B))$, droga $B \leftrightarrow y$ najkrótsza
4. Zamknij bieżący węzeł B, usuwając go z U.
5. Węzeł bieżący = następny otwarty węzeł o najniższym koszcie $d(B)$.
6. Powtarzaj 2-5 aż dodanym węzłem będzie Cel lub $U=\emptyset$.

- Drzewo szukania rośnie przez dokładanie węzłów.
- Algorytm gwarantuje znalezienie najkrótszej drogi.

Złożoność dla grafu o n wierzchołkach jest rzędu $O(n^2)$

Mniejsza złożoność: implementacja z kolejką priorytetową z kopcem Fibonacciego $\sim O(n \log n + K)$
dla K krawędzi drzewa.

Search Algorithm

Literatura

ChatGPT, Co-pilot i inne systemy potrafią napisać algorytmy i wyjaśnić dokładnie ich działania a także ocenić ich złożoność.

- Wiele repozytoriów zawiera opis i demonstracje algorytmów szukania, np..
[geeksforgeeks.org](https://www.geeksforgeeks.org)